

tores obtinuit. a) Cum enim ex etymō vocis sacramentum a *sacro* dictum sit, nomen istud sensu *latissimo* olim adhibitum est ad designandam vel *rem* utcumque sacram, puta (usu juridico) juramentum militum se defendendæ patriæ obligantium, vel rem sacram *in occulto*¹ latitantem seu sacrum secretum, v. g. (usu biblico) consilia Dei et mysteria fidei; græce enim *mysterium* latine per sacramentum redditur. Unde legimus (Sap. II, 22): *Nescierunt sacramenta Dei*; et (Eph. III, 9): *Quæ sit dispensatio sacramenti abscondita a sæculis in Deo*; cf. Eph. I, 9; Coloss. I, 26-27; 1 Tim. III, 16.—b) Inde per analogiam quamdam attributionis significatio *minus lata* derivata est, quatenus quandoque tum in Scripturis tum in Patribus sacramenti vox usurpatur veluti *signum* aliquod rei sacræ vel arcanae. Hoc sub sensu prædicatur de figuris seu symbolis, de sacrificiis, de cæremoniis ad cultum Dei pertinentibus; sic dicitur (Apoc. I, 20): *Sacramentum septem stellarum* etc; et scribit *August.* (c. Faustum Manich. l. XIX, c. 11): "In nullum nomen religionis seu verum seu falsum coagulari homines possunt, nisi aliquo signaculorum vel sacramentorum visibilium consortio colligantur."—c) *Strictiorem* adhuc sacramenti significationem christianus determinavit usus, juxta quem vox illa exprimit *speciale signum* seu signum immediate ordinatum ad sanctificationem hominum: qua sub acceptione duplex distinguitur notio sacramenti, una *generica* conveniens sacramentis tum Veteris tum Novæ Legis, altera *specifica* seu sacramentorum N. L. propria. Id inferius declarabitur².

III. Sacramentorum existentia in genere.—Aliqua saltem dari sacramenta, postrema significatione accepta, res in manifestis est communiterque admissa ab iis qui nomine christiano gloriantur, nec a quibusdam denegari potuit nisi præfracte rejectis Scripturarum sententiis Ecclesiæque tradi-

1—"Quia secundum antiquos sancta vel sacrosancta dicebantur quæcumque violari non licebat, sicut etiam muri civitatis et personæ in dignitatibus constitutæ; ideo illa secreta, sive divina, sive humana, quæ non licet violari quibuscumque publicando, dicuntur sacra vel sacramenta" (S. Th., III, Q. LX, a. 1 ad 2).

2—Novatorum duces, Lutherus et Calvinus, qui primum a voce *sacramenti* abhorreere visi sunt, dein sententiam mutarunt, Zwinglio solum repugnante (*Bellarmin.* de Sacram. in gen. l. I, c. 7).